

Antoni Muñoz González (Valladolid, 1947 – Barcelona, 2018). In Memoriam.

written by Josep Catà i Tur | 30 de maig de 2018

¿Què ho fa que un home nascut a Valladolid, llicenciat en Física i professor de Matemàtiques, decideixi dedicar els millors anys de la seva vida a l'estudi de la complicada història catalana del segle XVII i dels principis del XVIII? En aquest cas, una combinació de factors que l'atzar li va posar a l'abast. I que la seva voluntat sabé aprofitar.

Sens dubte hi va contribuir el fet que, de ben jove, ja llicenciat, trobés feina a la Universitat Laboral de Tarragona, que llavors duia el nom del dictador anterior. No hi va durar molt, perquè l'expulsaren per les seves idees incompatibles amb qualsevol dictadura, si bé l'experiència li serví per a començar a enamorar-se d'aquest país.

Posteriorment, amb les oposicions de secundària aprovades, va tornar a Catalunya, concretament a Barcelona. L'octubre de 1984 va aterrar a l'Institut Barri del Besòs, on, casualment, es reincorporava a la seva càtedra d'Història qui signa.

L'ambient obert de l'Institut i la seva relació intensa i continuada amb l'entorn immediat, el captivaren des del primer moment. Tant fou així que la seva cinefília reconeguda (entre d'altres, la *Nouvelle Vague* i el John Wayne de *Centaures del desert* l'encisaven) el dugué a col·laborar en la filmació de dos reportatges. El segon dels quals tenia molt a veure amb la Història de l'antic municipi de Sant Martí de Provençals. Aquí l'Antoni descobria una població que, en èpoques passades i més recents, resistia les tiranies de tota mena. Estic convençut

que aquesta experiència fou la que li va fer dedicar part de les vacances estivals, a les seves terres natals, a la recerca de documentació a l'Archivo de Simancas, prop de Valladolid, i en altres arxius catalans i espanyols. S'especialitzà, sobretot, en l'època de resistència del sistema representatiu català enfront dels embats de l'absolutisme dels monarques hispànics; és a dir, des del segle XVII fins a 1715.

Un bon dia, a mitjans de la dècada dels noranta del segle passat, va demanar l'opinió dels membres del departament d'Història de l'Institut (estàvem fets tots uns "adoctrinadors" de categoria XL) sobre un volum d'escrits en forma d'esborrany, fruit de les seves primeres recerques. Ells ho consideraren interessant i acordaren que el cap del Departament col·laborés amb en Toni. Des d'un primer moment el seu desig principal va ser molt clar: fer arribar a com més gent millor el patiment, el desig de llibertat i la dignitat demostrats per la població catalana de l'època esmentada.

L'atzar va fer que un dels meus veïns fos en José Luis Martín Ramos, llavors integrat a l'equip de redacció de l'Avenç. Ens donà el primer cop de mà: així es publicaren, a la revista esmentada, "Barcelona: l'impacte urbanístic de la Guerra de Successió", el febrer de 1997; i "Presos d'Estat de l'Onze de Setembre: un parell de notes", el setembre de 1998. Al mateix temps, en Joan Roca, actual director del MUHBA, llavors també professor de l'Institut Barri Besòs, propicià la publicació, l'any 1997, de la comunicació "Les estratègies repressives a la Cort de Felip V i la ciutat de Barcelona, 1715-1716", presentada en el Congrés organitzat per l'Institut Municipal d'Història de Barcelona uns mesos abans.

Aquestes primeres publicacions tingueren un ressò petit, però suficient perquè l'atzar proporcionés als desigs del Toni una empenta definitiva: l'entrada en escena del Memorial 1714. Aquesta entitat, coneixedora d'aquells primers articles, va proposar-nos que col·laboréssim en la redacció dels textos d'una de les seves exposicions previstes: *L'intent d'anorrear*

un poble...1714-1725... La feina quedà conclosa entre els anys 2001 i 2002, però tingué dos *inputs* molt importants en la trajectòria del nostre personatge: per una banda, la insistència decisiva de la gent del Memorial 1714, amb el seu president, en Jordi Miravet, al capdavant, per tal que el duet s'atrevisís a convertir tota la documentació recollida pel Toni en un llibre sobre la repressió borbònica a partir de 1714; per l'altra, la coneixença feta amb en Jordi Peñarroja, escriptor i fotògraf, que va esdevenir un gran amic i un suport constant des de llavors. Per tot plegat, i finalment a empentes i rodolons, vam editar, l'any 2005, *Repressió borbònica i resistència catalana (1714-1736)*. Precisament els bons oficis de la gent del Memorial 1714 facilitaren que poguéssim acordar amb en Rafael Català Dalmau el fet que Rafael Dalmau Editor s'encarregués de la distribució. Aquesta relació amb en Rafael també fou l'inici d'una gran amistat.

Ara, després d'una trentena llarga d'articles, ponències i comunicacions; d'un total de sis llibres publicats, i de desenes de xerrades i presentacions, el Toni Muñoz, de la manera més discreta, com corresponia a la seva manera de ser i de fer, ens va dir adéu el 25 de maig. Li devem molt: conèixer el caràcter i la intensitat de la repressió a partir de 1714; reforçar la premissa que la lluita es produïa entre absolutisme i pactisme representatiu (no pas entre nacions en sentit modern); demostrar l'existència d'una diplomàcia paral·lela decisiva de Felip V, encapçalada per la figura puntal, i poc coneguda, del comte de Bergeyck, en les negociacions prèvies a la pau d'Utrecht; fer palès el paper de clau de volta de la Ciutadella de Barcelona en la planificació del domini de l'absolutisme sobre el Principat; donar veu als opressors a través de les seves pròpies paraules, que ens desvetllen una catalanofòbia secular que impregna tota la societat castellana de llavors ençà; posar de manifest el patiment de la població catalana durant i després del conflicte entre absolutisme i pactisme... per no parlar de fins a quin punt *Victus* conserva partícules de l'ADN d'ell. Déu

n'hi do. De ben segur que la llista s'hagués engruixit més si l'atzar, finalment negatiu, li hagués concedit més temps. Se'l mereixia. Sempre viuràs en el nostre record, amic.